



JURYRAPPORT NTs-SCRIPTIEPRIJS

In 2022 heeft de NTs het initiatief genomen om de beste masterscriptie te bekronen op het werkgebied van de NTs: het behoud en de toekomst van groen erfgoed in Nederland. Dat wil zeggen, een universitaire masterscriptie (deze keer uit het jaar 2021 of 2022), die gaat over tuinen, parken, openbare groenvoorzieningen en landschappen die van cultuurhistorische waarde en van maatschappelijke betekenis zijn door bijvoorbeeld hun architectuur, vormgeving, inrichting of beplanting, dan wel over de ontwerpers of beheerders daarvan. De prijs die de NTs vandaag uitlooft, bestaat uit een vrij te besteden geldbedrag van € 1.500. De winnaar zal bovendien worden geïnterviewd voor het Tuinjournaal van de NTs.

Voor deze eerste NTs-scriptieprijs heeft de jury vier boeiende scripties door het bestuur ter beoordeling voorgelegd gekregen. De onderwerpen van de scripties bestrijken de gehele schaalbreedte van de tuin- en landschapsarchitectuur en de landschaps- en tuinkunsthistorie, van de problematiek van een natuurgebied bij een grote stad tot de detaillistische kunst van de Japanse tuin. De onderwerpen reiken ook geografisch ver, van Nederland tot Rusland tot Japan. Twee scripties zijn meer ontwerpend van aard en twee scripties meer beschouwend. Zowel de uiteenlopende onderwerpen als de invalshoek maakten het niet eenvoudig de inzendingen te vergelijken. Toch is het ons gelukt uit vier gelijkwaardige kandidaten een winnaar aan te wijzen, en daarbij waren wij unaniem. Aansluiting bij het werk van de Nederlandse Tuinenstichting – het behoud en de toekomst van groen erfgoed – hebben we in de eindbeoordeling zeker laten meewegen, ook al was dat geen gestelde eis.

Maar eerst kort iets over alle vier de inzendingen: de twee creatieve, verbeeldende ontwerp-scripties, en de twee theoretischer maar even interessante scripties. En natuurlijk feliciteren wij alle kandidaten alvast met hun boeiende werkstuk. Wij hebben er met veel plezier kennis van genomen!

Jessica Boentges (Universiteit Leiden, 2022), 'Representations of Japanese gardens in the West at the turn of the 20th century'

Een cultuurhistorische studie over het fenomeen van de Japanse tuin in het Westen, met als les dat je je er bewust van moet zijn dat authenticiteit vele lagen en gezichten kent. In haar scriptie bespreekt Jessica twee cases: de Japanse tuin op landgoed Clingendael in Den Haag en de Japanse tuin in Schönbrunn, Oostenrijk. Vooral de tweede tuin vonden wij interessant omdat daar zo weinig over bekend is. De scriptie heeft een prima opzet en is vlot geschreven. Van ons hadden er wel wat meer afbeeldingen in mogen zitten om woord en beeld in balans te brengen.

Elena Dobretsova (Academie van Bouwkunst, 2022), 'The palimpsest of peatlands'

Deze ontwerpstudie gaat over het behoud van een veengebied in de omgeving van de stad Sint Petersburg in Rusland en hoe die in de oude glorie te herstellen door mens en natuur naast elkaar te

laten bestaan. En hoewel misschien meer een presentatie dan een scriptie – als het ware een verbeelding van wat je kunt doen om veen te herstellen – werd de jury blij van dit intuïtieve, creatieve, bijna romantische en utopische verhaal met misschien wel een vleugje heimwee. Elena schetst een creatieve manier om een actueel probleem met betrekking tot landschap en klimaat op te lossen. Was het verhaal wat verder doordacht, dan had zij wellicht tot een schets kunnen komen van wat wij in Nederland met onze veengebieden kunnen doen.

Willemijn ter Hart-Koopal (RUG, 2022), 'Grootstal – Het landgoed als sitopia'

De scriptie van Willemijn gaat over de transitie van een Nederlands landgoed naar een nieuwe rol in de voedselvoorziening. Hoewel het verhaal wat langzaam op gang komt, dat vonden we wat jammer, is het onderzoek goed uitgevoerd, met interviews, een historische analyse en een landschapsanalyse. Het interdisciplinaire onderzoek is knap gedaan en Willemijn heeft de theorie niet geschuwd. Er ligt ook een goede vraagstelling aan de scriptie ten grondslag over een actueel onderwerp: het landgoed als voedselplek en broedplaats van innovatieve tuinbouw om het hoofd boven water te kunnen houden, en daarmee groen erfgoed levend te houden en door te kunnen geven aan nieuwe generaties.

Dirco Kok (WUR, 2021), 'To unlock the potentials of green urban cemeteries'

Deze ontwerpscriptie handelt over een ander, meer multifunctioneel gebruik van begraafplaatsen, die kansen biedt voor stadsnatuur en biodiversiteit, klimaatadaptatie, en een gedenk- en ontmoetingsplek kan zijn voor de lokale gemeenschap. Met als toepassingscasus de Tongerse begraafplaats in Maastricht. Dirco heeft een scriptie geschreven met een uitstekende opzet, prachtige beelden en een goede uitwerking die uitmondt in een gedetailleerde en op de uitvoeringspraktijk gerichte ontwerpcatalogus. Kortom: een scriptie van een hoge kwaliteit. Al moet die catalogus zeker geen blauwdruk worden, maar dit terzijde. En wellicht was de scriptie nog waardevoller geworden als andere historische begraafplaatsen in ons land waren meegenomen in het proces.

En na al deze overwegingen tot slot het jurybesluit: de winnaar van de eerste scriptieprijs van de NTs 2023 is ... Willemijn ter Hart-Koopal. Uiteindelijk vond de jury de betekenis van haar scriptie voor datgene waar de NTs voor staat, doorslaggevend: het behoud en de toekomst van groen erfgoed, met daarbij aandacht voor sociale aspecten, de klimaatproblematiek en dergelijke. Die aansluiting was er volgens de jury in haar scriptie net iets meer dan bij de andere inzendingen, en dat wil de jury belonen. Willemijn, namens het bestuur, de jury en het bureau: van harte gefeliciteerd!